

แนวทางในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

Guidelines for Educational Resource Management in Opportunity Expansion
Schools Under the Lop Buri Primary Educational Service Area Office 1

ชาลิสา รอดวิจิตร^{1*} เสริมทรัพย์ วรปัญญา² และ กรวุฒิ แผนพรหม³

^{1*}ผู้ประพันธ์บรรณกิจ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อีเมล: Chalisa.kukkik@gmail.com

²สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อีเมล: sermsap.v@lawasri.tru.ac.th

³สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อีเมล: saraband_edu@lawasri.tru.ac.th

Chalisa Rodwijit^{1*}, Sermsap Vorapanya² and Kornwut Phanphrom³

^{1*}Corresponding Author, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University, Email: Chalisa.kukkik@gmail.com

²Department of Educational Administration, Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University, Email: sermsap.v@lawasri.tru.ac.th

³Department of Educational Administration, Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University, Email: saraband_edu@lawasri.tru.ac.th

Received: December 12, 2024 / Revised: January 14, 2025 / Accepted: February 10, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 2) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 3) ศึกษาแนวทางในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 234 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม คือ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 8 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยภาพรวมสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ลำดับความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ การบริหารทรัพยากรงบประมาณ รองลงมา คือ การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่

ตามลำดับ 3) แนวทางในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ วางแผนงบประมาณโดยใช้กระบวนการ PDCA ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา สำนึกความต้องการจำเป็นวัสดุอุปกรณ์ วางแผนการซ่อมแซม รื้อถอน รวมถึงสร้างอาคาร

คำสำคัญ: ทรัพยากรทางการศึกษา, การบริหารสถานศึกษา, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the current state and desired states of educational resources management in opportunity expansion schools under the Lop Buri Primary Educational Service Area Office 1 2) analyze the primary needs for educational resource management in opportunity expansion schools under the Lop Buri Primary Educational Service Area Office 1 and 3) develop guidelines for educational resource management in opportunity expansion schools under the Lop Buri Primary Educational Service Area Office 1, The sample was comprised of 234 school administrators and teachers, obtained from stratified random sampling.

The research instrument included a questionnaire assessing the current and desired states of educational resources management. The Key informants this study were educational administrators, school administrators, and teachers, totaling eight participants through focus group interview.

The results showed that: 1) the current state and the desired states of educational resource management in opportunity expansion schools were, overall, at a high level and the highest level, respectively; 2) the needs analysis revealed that financial resource management was the highest priority need, followed by human resource management, material and equipment resource management, and facility management, respectively; 3) the guidelines for educational resource management in opportunity expansion schools across all four areas budget planning using the PDCA process, promoting professional development for teachers, assessing the needs for equipment and materials, and planning for maintenance, demolition, and construction of buildings.

Keywords: educational resources, school administration, opportunity expansion schools

บทนำ

หนึ่งในเป้าหมายของการจัดการศึกษาคือระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาทุกแห่งสามารถบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดให้มีระบบการจัดสรร และการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่ก่อประโยชน์สูงสุดในการพัฒนานักเรียน (Ministry of Education, 2021) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษาและบริหาร ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่จากการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาของประเทศ ไทยยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำ จากการจัดสรรเงินตามรายหัวและการจัดสรรเงินอุดหนุนเพิ่มเติมแก่นักเรียนยากจนด้อยโอกาส โดยบริบทของแต่ละโรงเรียน จำนวนนักเรียนในโรงเรียน สภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมในแต่ละพื้นที่มีผลต่อการจัดสรรทรัพยากร (Patrawart, 2018) ทำให้การบริหาร ทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษามีข้อจำกัดภายใต้เงื่อนไขของทรัพยากรที่มีอยู่

ทรัพยากรทางการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่กระตุ้นให้สถานศึกษาดำเนินการเพื่อ ตอบสนองวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่ในการบริหารจัดการ ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียนที่เรียนจบในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีโอกาสเรียนต่อในระดับการศึกษาภาคบังคับ เป็นการขยายโอกาสให้นักเรียนมี พื้นฐานทางการศึกษาให้สูงขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจึงมีหน้าที่รับผิดชอบในการ จัดการศึกษาถึง 3 ระดับคือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องดำเนินการพัฒนาอุปสรรคต่าง ๆ ในการบริหารจัดการศึกษาทั้ง 3 ระดับ ภายใต้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด

ทรัพยากรคือปัจจัยที่จำเป็นต่อการบริหารสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบพื้นฐาน คือ ทรัพยากร บุคคล ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรอาคารสถานที่ การขาดแคลน ทรัพยากรทางการศึกษาเหล่านี้ไม่ว่าด้านใดด้านหนึ่งหรือทุกด้านส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

การขาดแคลนทรัพยากรบุคคลที่มีความถนัดเฉพาะด้าน ทำให้ครูเข้าสอนส่วนใหญ่ไม่ตรงกับ วิชาเอกที่ศึกษา ซึ่งนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำเป็นต้องลงลึกในเนื้อหาที่ยากขึ้นจาก ประถมศึกษาทำให้การสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ครูที่สอนแทนขาดความเชื่อมั่น ไม่ได้เข้าใจเนื้อหาที่สอน (IPST, 2011) ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา ซึ่งผลการสอบ PISA 2018 สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนต้องมีทรัพยากรบุคคลที่เพียงพอและมีคุณภาพสูง จะสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้ (IPST, 2021)

การขาดแคลนทรัพยากรงบประมาณในการสนับสนุนเนื่องจากส่วนใหญ่โรงเรียนขยายโอกาส มักอยู่ในชุมชนพื้นที่ห่างไกลตัวเมืองและฐานะค่อนข้างยากจน นักเรียนจึงมีความต้องการพิเศษ เช่น งบ

ประมาณอาหารกลางวันมีให้ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 จนถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังไม่ได้ได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน จึงทำให้ต้องช่วยเหลือดูแลตนเองในการจัดหาอาหารกลางวัน โรงเรียนจึงจำเป็นต้องหางบประมาณมาสนับสนุนให้นักเรียนกลุ่มนี้ได้มีอาหารกลางวันที่มีคุณภาพ ทำให้การดูแลนักเรียนกลุ่มนี้มีต้นทุนที่สูง

ดัชนีความขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน (เช่น คอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอน หนังสือในห้องสมุด อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ เป็นต้น) พบว่าโรงเรียนในประเทศไทยประสบปัญหาขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอนมากกว่าโรงเรียนในกลุ่มประเทศ OECD และ EAP อีกทั้งยังมีความเหลื่อมล้ำในการจัดสรรอยู่ในระดับสูง PISA 2015 การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการบริหารจัดการส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนซึ่งแสดงถึงความไม่ความพร้อมด้านทรัพยากรการเรียนรู้ที่ดี (Pattamawipa, 2015) ทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนลดน้อยลง

อาคารสถานที่ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้กิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาเกิดความสะดวกสบายและมีความคล่องตัวมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันพบปัญหาในการบริหารอาคารสถานที่ เนื่องจากการบำรุงรักษาอาคารของโรงเรียนรัฐบาล มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณในการจ้างนักการภารโรง มีไม่กี่คนที่จะปฏิบัติงานได้ครบวงจร ทั้งงานดูแลความสะอาดและบำรุงรักษาอาคาร ซึ่งส่วนมากแรงงานของภารโรงไม่เพียงพอ ทำให้อาคารสถานที่มีความทรุดโทรม (Charanyanon, 2015) เสี่ยงต่อความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมต่างๆ

จากผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2564, 2565 และ 2566 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำนวน 32 โรงเรียน พบว่า คะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดี (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกรัฐวิชา ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาและขาดแคลนทรัพยากรอื่น ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลกระทบต่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าทรัพยากรทางการศึกษามีความสำคัญในการบริหารการศึกษา ซึ่งการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากทรัพยากรทางการศึกษามีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจึงมีความจำเป็น และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย และจากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงศึกษาแนวทางในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

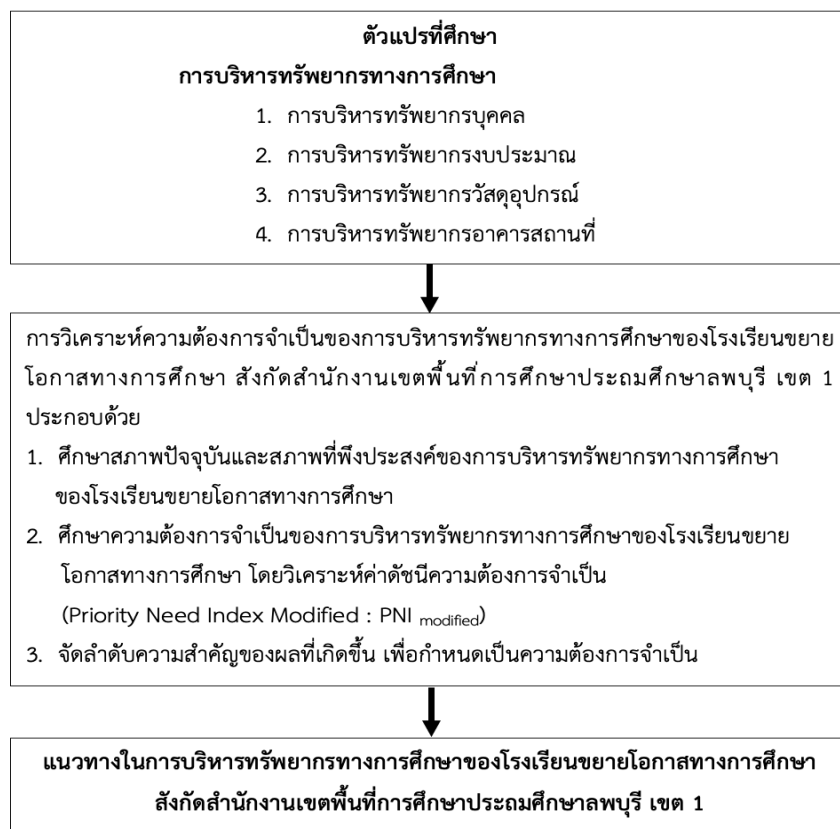
1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งหมด 4 ด้าน คือ การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารทรัพยากรงบประมาณ การบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่
2. ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยในช่วงปีการศึกษา 2567

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากวรรณกรรมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้ทำการสังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษาจาก Drucker (1973), Ministry of Education (2003), The Organisation for Economic Co-operation and Development (2013), Office of the Education Council (2017), Kamphirapakorn (2015), Phinthuphan (2022) และ Nonphala (2008) โดยมีรายละเอียดกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำนวน 32 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 40 คน และครูจำนวน 554 คน รวมทั้งสิ้น 594 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยเลือกใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน และดำเนินการแบ่งชั้นภูมิ ได้ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 35 คน และครูจำนวน 199 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครู จำนวน 4 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูทั้งหมดมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป มีวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป และมีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนขยายโอกาส 5 ปีขึ้นไป รวม 8 คน โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชนิด คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group interview guide)

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 3 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำนวน 57 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารทรัพยากรงบประมาณ การบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตัวแปรที่ศึกษา
3. นำแบบสอบถามที่ยกร่างขึ้นนำเสนอให้กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาและโครงสร้างของคำถาม โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ซึ่งแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00
4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Cronbach's alpha Coefficient) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน คือ 0.987 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ คือ 0.990 เมื่อแยกเป็นรายด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล จำนวน 16 ข้อ พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน คือ 0.940 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ คือ 0.959 ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ จำนวน 13 ข้อ พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน คือ 0.971 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ คือ 0.975 ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 14 ข้อ

พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน คือ 0.971 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ คือ 0.969 และด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ จำนวน 16 ข้อ พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน คือ 0.969 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ คือ 0.984

5. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อแจกแก่นำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่มดังนี้

1. ศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและลำดับความสำคัญ มาสร้างเป็นประเด็นข้อคำถามตามขอบเขตของการสนทนากลุ่ม จำนวน 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นสนทนาที่ 1 ท่านคิดว่าการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ที่ประกอบไปด้วย ทรัพยากรบุคลากร ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรอาคารสถานที่มีความสำคัญมากน้อยเพียงใด และท่านคิดว่าทรัพยากรทางการศึกษาใดสำคัญที่สุดในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพราะเหตุใด

ประเด็นสนทนาที่ 2 หากจะต้องปรับปรุงการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ท่านคิดว่าควรปรับปรุงการบริหารในด้านใดบ้าง เพราะเหตุใด

ประเด็นสนทนาที่ 3 ในความคิดเห็นของท่าน การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา ให้แก่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความเหมาะสมเพียงพอต่อความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาหรือไม่อย่างไร โปรดอธิบายเหตุผลประกอบ

ประเด็นสนทนาที่ 4 ท่านมีกระบวนการหรือแนวทางในการขับเคลื่อนการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาสถานศึกษาอย่างไรบ้างและแนวทางดังกล่าวมีจุดเด่นหรือมีความสำคัญต่อโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีถึงผู้บริหารสถานศึกษา และครู ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. นำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 เห็นชอบ และแนบหนังสือขออนุญาตไปยังสถานศึกษา ผ่านระบบออนไลน์ (Google form) จำนวน 234 คน
4. นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างผ่านระบบออนไลน์ (Google form) มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป
5. นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม มากำหนดประเด็นในการสนทนา เพื่อดำเนินการจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
6. ดำเนินการจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ด้วยการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน เพื่อทราบแนวทางในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และการหาค่าร้อยละ (percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง
2. วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 2 เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง
3. วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 3 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยการแปลความหมายการให้คะแนนจากค่าเฉลี่ยของคำตอบทั้งหมด
4. นำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาคำนวณค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
5. นำผลจากการจัดลำดับความต้องการจำเป็นมาสร้างประเด็นคำถามที่มีกรอบกว้าง ๆ และเป็นคำถามปลายเปิด ในรูปแบบการสนทนากลุ่ม
6. ทำการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสนทนากลุ่ม เพื่อทราบแนวทางในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยสภาพปัจจุบัน โดยรวม อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	สภาพที่เป็นปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การบริหารทรัพยากรบุคคล	4.40	0.57	มาก	4.69	0.38	มากที่สุด
2. การบริหารทรัพยากรงบประมาณ	4.34	0.53	มาก	4.66	0.40	มากที่สุด
3. การบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	4.33	0.56	มาก	4.61	0.46	มากที่สุด
4. การบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่	4.35	0.54	มาก	4.60	0.38	มากที่สุด
รวม	4.36	0.55	มาก	4.64	0.41	มากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. การบริหารทรัพยากรบุคคล	4.40	4.69	0.0659	2
2. การบริหารทรัพยากรงบประมาณ	4.34	4.66	0.0737	1
3. การบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	4.33	4.61	0.0647	3
4. การบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่	4.35	4.60	0.0575	4

3. แนวทางในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

ผลการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล PNI_{modified} การบริหารทรัพยากรงบประมาณ อยู่ในลำดับที่ 1 เนื่องจากสาเหตุของความต้องการจำเป็นที่หลากหลาย เช่น การบริหารงบประมาณในสถานศึกษาไม่เป็นระบบ ขาดแผนงบประมาณที่ชัดเจน งบประมาณสำรองไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ ขาดการระดมทุนและการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรอื่น ดังนั้นผู้บริหารควรใช้กระบวนการ PDCA โดยต้องมีการวางแผนในการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปี เพื่อประเมินงบประมาณที่ได้รับเพียงพอหรือไม่ วางแผนงบประมาณสำรองให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการ เพิ่มงบประมาณในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เพียงพอต่อความต้องการที่วางแผนไว้ ผู้บริหารควรระดมทุนจากทุกภาคส่วน ในการสนับสนุนในการจัดการศึกษา ควรมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และปรับปรุงแก้ไข ควรมีการรายงานผลการใช้งบประมาณ และผู้บริหารควรทราบจุดแข็งและจุดอ่อนในการใช้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมา

ผลการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล PNI_{modified} การบริหารทรัพยากรบุคคล อยู่ในลำดับที่ 2 เนื่องจากสาเหตุของความต้องการจำเป็นที่หลากหลาย เช่น ได้รับการจัดสรรครูไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา ครูไม่ได้รับการส่งเสริมในการพัฒนาศักยภาพตรงตามความสามารถและความต้องการขาดงบประมาณในการสนับสนุนจ้างครูสอน ดังนั้นผู้บริหารควรดำเนินการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาอบรมเพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะต่าง ๆ ควรจัดสรรครู 5 วิชาเอกที่สอนในรายวิชา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษและสังคมศึกษาเป็นอันดับแรกในการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา หากผู้บริหารมีแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนตามความคาดหวังของโรงเรียนควรดำเนินการหาทุนในการจ้างหรือระดมทุนในการจ้างครูหรือขอบุคลากรในเครือข่าย

ผลการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล PNI_{modified} การบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในลำดับที่ 3 เนื่องจากสาเหตุของความต้องการจำเป็นที่หลากหลาย เช่น ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่มีความต้องการจำเป็น ไม่ได้สำรวจความต้องการวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ไม่ทันสมัย ขาดขาดการดูแลรักษา ดังนั้นผู้บริหารควรดำเนินการสำรวจความต้องการจำเป็นวัสดุอุปกรณ์และควรวางแผนการจัดซื้ออย่างชัดเจน ควรประเมินวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถใช้งานได้ให้ดำเนินการซ่อมแซมบำรุงรักษาให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอพร้อมทั้งส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการใช้งานวัสดุอุปกรณ์ให้นักเรียนและครูเพื่อเป็นการยืดอายุการใช้งาน หากประเมินแล้วไม่สามารถซ่อมแซมได้ควรทำการจำหน่าย วัสดุอุปกรณ์ที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการจำเป็น ผู้บริหารควรมีศักยภาพในการระดมทรัพยากรและมีการสร้างเครือข่ายในการใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน

ผลการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล PNI_{modified} การบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ อยู่ในลำดับที่ 4 เนื่องจากสาเหตุของความต้องการจำเป็นที่หลากหลาย เช่น ไม่ได้วางแผนการซ่อมแซมอาคารสถานที่ มีการชำรุดกะทันหันงบประมาณไม่เพียงพอในการซ่อมแซม ขาดการประเมินอาคาร ขาดนักการภารโรงในการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ ดังนั้นผู้บริหารควรมีการวางแผนการซ่อมแซม

รื้อถอน การจัดสร้างอาคาร ควรมีการกั้นงบประมาณเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินในการซ่อมแซม หากงบประมาณมีไม่เพียงพอต้องประเมินการซ่อมแซมหรือการรื้อถอน หากประเมินแล้วสามารถซ่อมแซมได้ผู้บริหารควรมีความสามารถในการระดมทรัพยากรในการช่วยซ่อมแซมหรือเครือข่ายต่าง ๆ ที่สามารถช่วยสนับสนุนงบประมาณในการซ่อมแซมได้ควรมีการควบคุม กำกับ ติดตาม การบำรุงซ่อมแซมอยู่เสมอ ควรมีการประเมินผลจากการซ่อมแซมมีความปลอดภัยมากน้อยเพียงใด และจัดทำรายงาน

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

1.1 สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารให้ความสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ratchai (2021) ที่พบว่าการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยพบว่า ลำดับที่มากที่สุดคือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการรักษาวินัย คุณธรรม จริยธรรม สร้างขวัญกำลังใจ มีการส่งเสริมการเข้ารับการอบรม มีการนิเทศติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ มีการวางแผนอัตรากำลังอย่างชัดเจนทำให้สถานศึกษาส่วนใหญ่มีครูเพียงพอ ตามที่ Ministry of Education (2003) ที่ได้ให้ความหมายว่า การบริหารบุคคลเป็นสิ่งสำคัญในสถานศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แต่เนื่องจากสถานศึกษาได้รับการจัดสรรครูไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา ทำให้ครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอก มีการะับผิดชอบสอนหลายวิชา หลายชั้นเรียน หลายหน้าที่ อีกทั้งไม่ได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพในการสอนวิชาอื่น ๆ ทำให้ประสิทธิภาพในการสอนลดลง ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ แสดงให้เห็นว่าการที่มีทรัพยากรทางการศึกษาที่เพียงพอมีคุณภาพจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จในการบริหาร ตามที่ Nwuke (2021) ได้กล่าวว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาช่วยเพิ่มคุณภาพการศึกษา เมื่อมีการจัดสรรทรัพยากรอย่างรอบคอบการบำรุงรักษาและใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์ที่ได้จะมีคุณภาพดี เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยพบว่า ลำดับแรกที่สุดคือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ที่ผลเป็นเช่นนี้เนื่องจาก การบริหารสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพ ผลคะแนนสอบต่าง ๆ ของนักเรียนเป็นตัวบ่งบอกถึงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ครูจึงมีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพของผู้เรียนและการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนั้นครูจึงต้องมีความรู้ มีความสามารถ

มีทักษะ มีความรับผิดชอบ มีวินัย อันส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ Ukamaka (2021) ได้กล่าวว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นหน้าที่ที่ขาดไม่ได้ของการบริหารการศึกษาเนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษา

2. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรที่มากที่สุดลำดับแรก คือ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารทรัพยากรไม่ว่าจะเป็น บุคคล วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ที่มีการจัดสรรไม่เพียงพอ ทำให้ต้องมีการใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นเพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่ Mukherjee et al. (2022) ได้กล่าวว่า การบริหารทรัพยากรทางการเงินเป็นระบบที่ศึกษาแหล่งรายได้ต่าง ๆ และขอบเขตของรายจ่าย ตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญ และตรงตามค่าใช้จ่าย ลำดับความสำคัญภายในการจัดสรรที่ได้รับ ช่วยให้มั่นใจได้ถึงการใช้ทรัพยากรทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรที่มากที่สุดเป็นลำดับที่ 2 คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนขยายโอกาสมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการจำเป็น แต่ครูมีหน้าที่รับผิดชอบในสอนในหลายวิชา หลายชั้นเรียน ทำให้ผู้บริหารมีความคาดหวังในการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ผู้บริหารจึงต้องมีความสามารถในการดำเนินการหาทุนในการจ้างหรือระดมทุนในการจ้างครูให้เพียงพอต่อความต้องการในงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Lakhumlek (2021) ได้ทำการศึกษา สภาพและแนวทางในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่าทรัพยากรบุคคลมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีความพร้อมทางบุคลากรจะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งแสดงว่าหากขาดครูที่มีความรู้ความสามารถก็จะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพลดลง ส่งผลทำให้สภาพการบริหารทรัพยากรบุคคล อยู่ในระดับมาก

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรที่มากที่สุดเป็นลำดับที่ 3 คือ ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการ และงบที่ได้รับการจัดสรรมาไม่เพียงพอต่อความต้องการส่งผลทำให้คุณภาพในการจัดการเรียนการสอนลดน้อยลง ผู้บริหารต้องระดมทรัพยากรและสร้างเครือข่ายในการใช้วัสดุร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Keto (2021) ได้ทำการศึกษา แนวปฏิบัติและความท้าทายของการจัดการทรัพยากรวัสดุการศึกษาในโรงเรียนมัธยม ประเทศเอธิโอเปีย ผลการศึกษาพบว่า งบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในสถานศึกษาไม่ตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาทั้งหมด ไม่ได้มีการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ และวัสดุอุปกรณ์ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ในทางปฏิบัติขึ้นอยู่กับความพร้อมของทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาต้องมีการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

3. แนวทางการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ผู้บริหารควรใช้กระบวนการ PDCA ในการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ซึ่งผู้บริหารควรมีการวางแผนงบประมาณ มีความสามารถในการหางบประมาณ มาสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เพียงพอต่อความต้องการ มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการใช้งบประมาณ เพื่อทราบจุดแข็งและจุดอ่อนในการใช้งบประมาณที่สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Bangon (2019) ได้ทำการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาเขต ที่ว่า การบริหารทรัพยากรงบประมาณ โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ส่งผลทำให้สถานศึกษามีระบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ แสดงให้เห็นว่างบประมาณเป็นสิ่งที่มีความต้องการจำเป็นที่จะช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาอื่น ๆ เกิดประสิทธิภาพ ผ่านกระบวนการ PDCA ที่ช่วยควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอตามแผนงาน

แนวทางการบริหารทรัพยากรบุคคล ผู้บริหารควรดำเนินการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาอบรม จัด ครูที่สอนตรงตามวิชาเอกให้สอนนักเรียนในระดับชั้นมัธยม และแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนตามความคาดหวังของโรงเรียนควรดำเนินการหาทุนในการจ้างหรือระดมทุนในการจ้างครูหรือขอบุคลากรในเครือข่ายมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Wutwichayanon (2017) ได้ทำการศึกษาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานบุคคลควรมีการวางแผนอัตรากำลังและความต้องการวิชาเอกทดแทนของโรงเรียนเพื่อรองรับตำแหน่งว่างจากการเกษียณอายุราชการ มอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ของงบประมาณจากหน่วยงานท้องถิ่นในการขอจ้างบุคลากร และส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการพัฒนาตามความสนใจ คำนึงถึงประโยชน์ของทางโรงเรียนและนักเรียนเป็นหลัก ส่งผลทำให้สถานศึกษามีบุคลากรที่เพียงพอตรงตามความต้องการในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

แนวทางการบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารควรดำเนินการสำรวจความต้องการจำเป็นวัสดุอุปกรณ์และวางแผนการจัดซื้อ ควรมีการซ่อมแซมบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งาน ส่งเสริมความรู้ในการใช้งานวัสดุอุปกรณ์ให้นักเรียนและครู วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่สามารถซ่อมแซมได้ควรทำการจำหน่าย วัสดุอุปกรณ์ที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการจำเป็น ผู้บริหารควรมีสักยภาพในการระดมทรัพยากรและมีการสร้างเครือข่ายในการใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Ranuman (2022) ได้ทำการศึกษา การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่แสดงให้เห็น

เห็นว่า ควรสำรวจความต้องการจำเป็นในการใช้วัสดุอุปกรณ์ของครู จัดทำแผนการซ่อมแซม บำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ วางแผนงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อเตรียมความพร้อมในการ จัดซื้อให้เพียงพอต่อความต้องการจำเป็น ส่งผลทำให้การจัดการเรียนการสอนมีความพร้อมได้ลงมือ ปฏิบัติจริง ทำให้ ประสิทธิภาพการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

แนวทางการการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ผู้บริหารควรมีการวางแผนการซ่อมแซม รื้อถอน การจัดสร้างอาคาร ควรมีการจัดเตรียมงบประมาณไว้รองรับเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินในการซ่อมแซม หากงบประมาณมีไม่เพียงพอต้องประเมินการซ่อมแซมหรือการรื้อถอน หากประเมินแล้วสามารถ ซ่อมแซมได้ผู้บริหารควรมีความสามารถในการระดมทรัพยากรในการช่วยซ่อมแซมหรือเครือข่ายต่าง ๆ ที่สามารถช่วยสนับสนุนงบประมาณในการซ่อมแซม ควรมีการควบคุม กำกับ ติดตาม การบำรุง ซ่อมแซมอยู่เสมอ และจัดทำรายงานผลการใช้อาคารสถานที่ สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Promsiri (2022) ได้ทำการศึกษาแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามหลักทฤษฎีธรรมาภิบาล ประโยชน์ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี พบว่าผู้บริหารควรมีการวางแผนในการ จัดหางบประมาณสนับสนุนเพื่อใช้ในการจัดจ้าง จัดสร้าง การใช้งาน การควบคุม การบำรุงรักษา อาคารสถานที่ให้พร้อมใช้งานเสมอ ส่งผลทำให้การจัดกิจกรรมในสถานศึกษามีความปลอดภัย เอื้อต่อ การเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ผู้บริหารควรมีการวางแผนงานปรับเกณฑ์จำนวนครูที่ เหมาะสมในโรงเรียนให้เพียงพอกับภาระงาน ดำเนินนโยบายเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรในกลุ่ม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีการจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอต่อการบริหารงาน
2. ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายจากทุกภาค ส่วนเพื่อประโยชน์ในการของความร่วมมือ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ควรมีศักยภาพในการระดมทุน
3. ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารควรมีความรู้ความสามารถในการวางแผน กลยุทธ์ในการระดมทุน และสร้างเครือข่ายในการใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน
4. ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ผู้บริหารควรมีแผนงานการดูแลบำรุงรักษางาน อาคารสถานที่ ควรมีการวางแผนค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้ชัดเจน วางนโยบายการ ระดมทุน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยมาอ้างอิงให้ครอบคลุมกว้างขวางมากขึ้น
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา นำปัจจัยนี้ไปพัฒนาความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

References

- Bangon, P. (2019). *Administration Guidelines for Budget Management System of SobmoeiWittayakom School Sobmoei District Maehongson Provinc* [Master's thesis]. ChiangMai Rajabhat University Intellectual Repository.
<http://cmruir.cmru.ac.th/handle/123456789/2166>. [In Thai]
- Charanyanon, K. (2015). *Educational resource Administration* [Unpublished manuscript]. School of Education, Sukhothai Thammathirat Open University. [In Thai]
- Drucker, P. F. (1973). *Management Tasks, Responsibilities, Practices*. Taylor & Francis.
- Kamphirapakorn, P. (2558). *Educational resource management*. School of Education, Sukhothai ThammathiratOpen University. [In Thai]
- Keto, B. D. (2021). *Practices and challenges of educational material resources management in government secondary schools of kaffa zone* [Master's thesis]. Jimma University Open access Institutional Repository.
<https://repository.ju.edu.et/handle/123456789/6980>.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- Lakhumlek, K. (2021). *Strategy for opportunity Expansion school development Under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 4* [Unpublished master's thesis]. Silpakorn University. [In Thai]
- Ministry of Education. (2003). *Manual for the management of educational institutions that are juristic persons, 2003*.
<https://www.tsk.ac.th/files/downloads/1597653845202008170344051.pdf>. [In Thai]

- Ministry of Education. (2021). *Educational management policy of the Ministry of Education, fiscal year 2021-2022*. [In Thai]
- Mukherjee, S., Biswas, P., Pandey, P., & Sameem, M. (2022). *Fundamentals of educational administration, management and organization*. Lulu Publication.
- Nonphala, K. (2008). *Guideline for Educational Resources Sharing Among the School in Phetchaburi Educational Service Area 1* [Unpublished doctoral dissertation]. Khon Kaen University. [In Thai]
- Nwukey, J. (2021). Educational Resources in Educational Management for Quality School Administration. *Journal of Research in Humanities and Social Science*, 9(7), 57-63.
- Office of the Education Council. (2017). *Educational resources*. Phrik Wan Graphic Company Limited. [In Thai]
- Patrawart, K. (2018, October 10). *An in-depth look at education expenditures in Thailand and propositions polic*. <https://www.eef.or.th/>. [In Thai]
- Pattamawipa, S. (2015). *Equitable allocation of learning resources How is it related to student learning outcomes*. The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. [In Thai]
- Phinthuphan, H. (2022). *Educational resource management*. Pinthuphan Publishing House. [In Thai]
- Promsiri, A. (2022). *The Guidelines of Building and Environment Management According to Ditthadhammikattapayojana of the Secondary School Administrators in Uthai Thani Province*. *The Journal of Research and Academics*, 5(3), 93-106. [In Thai]
- Ranuman, J. (2022). *Human Resources Management of School Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3* [Master's thesis]. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5507>. [In Thai]
- Ratchai, C. (2021). *Needs of Educational Resource Management of Small Schools under the Office of SakonNakhon Primary Educational Service Area 1*. *Sikkha Journal of Education*, 8(2), 206-217. [In Thai]

The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2011). *Factors that make the school system successful Basic information from the PISA 2009 project*. The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. [In Thai]

_____. (2021). *Executive Summary for Effective Policy – Successful Schools Successful from PISA 2018 assessment*. The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. [In Thai]

The Organisation for Economic Co-operation and Development. (2013). *PISA 2012 Results: What Makes Schools Successful? Resources, Policies and Practices*. OECD. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264201156-en>.

Ukamaka, P. (2021). Resource management: A vital component of educational management. *International Journal of Institutional Leadership. Policy and Management*, 3(2), 296-313.

Wutwichayanon, C. (2017). *Personnel management in small educational institutions, Chonburi Primary Educational Service Area Office 1* [Master's thesis]. Computer Institute of Ramkhamhaeng University. http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2560_1561118506_6014830023.pdf. [In Thai]